

PÔDOHOSPODÁRSKA

81. ROČNÍK
LISTOPAD 2018

BUDOUCNOST

#30100

edi to rial

Michal Petřík
editor

Hezky nebo ošklivě?

Stalo se to během dosud nadprůměrně teplého a suchého roku nespočetněkrát. Rádia i naši kamarádi známí hlásili: „Čeká nás krásný slunečný den. Je před námi příjemný týden bez deště.“

Sucho a teplo už má takové společenské dopady, že je až s podivem, že podobné věty ještě zaznívají. Ovšem zemědělci, kteří více než kdo jiný žijí v souladu s přírodou a jsou tak v první linii probíhajících klimatických změn, samozřejmě vědí, že hezky je pro ně každý den, když se nesetkají s projevy extrémního počasí.

Vědí, že hezky je nejen když je nebe bez mráčku, ale i když jejich pole svlaží přeháňka nebo dlouhý déšť, když jejich louky pokryje hluboká bílá peřina, i když venku několik dní mrzne. Vědí totiž, že to všechno je potřebné, neboť je to součástí koloběhu přírody a především koloběhu vody.

Bohužel pro většinu společnosti je zatím hezky jen tehdy, když mají sucho v botách... hlavně ať neprší, nesněží a není rosa. Zatímco tedy vysychají potoky, rybníky, nádrže i řeky, tak mnohým z nás je stále hezky. Voda z kohoutku totiž zatím stále teče...

(02)

listopad 2018

+obsah

04

FAKTA

Odlehčená a nenáročná minutka na rozjezd. Zajímavé informace, které z vás udělají malou, ale opravdu malou chodící encyklopedii.

06

PŘÍBĚH

Inspirujte se příběhy naší stoleté republiky. V tomto čísle vám představíme další z osobností, která měla vliv na rozvoj našeho zemědělství.

10

ANGLIČTINA

Chcete se domluvit na farmách po celém světě? Tak nepřeskakujte tuto rubriku.

12

CESTOVÁNÍ

Jedeme na výlet! Tentokrát vyrazíme za našimi krajany do rumunského Banátu! Nasedat, vlak odjíždí za pár minut!

18

AKTIVITY ŠKOL

Aktivity škol jsou kořením vzdělávání a listopadové číslo si proto ochutíme například akcí, kterou zažili na škole v Pelhřimově.

3/81

vydává

Ústav zemědělské ekonomiky a informací,
Mánesova 1453/75

e-mail

petrik.michal@uzei.cz

telefon

+420 222 000 381

spolupracuje

s Agronititútem Nitra,
štátný podnik,
Akademická 4,
949 01 Nitra,

e-mail

zuzana.horvathova@
agroinstitut.sk

telefon

+421 377 721 802

design

Ginger & Fred

(03)

16

KALENDÁŘ

Nepropásněte ani jednu zásadní událost v zemědělských oborech. Díky našemu kalendáři budete mít program na (skoro) každý den tohoto podzimu.

22

ZEMĚDĚJSTVÍ

Nové informace pro odborníky na svých místech a především na místech vzdělávacích a vědeckých.

KDO NEPOMÁHÁ, NESMÍ DO LESA

I letos daruje státní podnik Lesy České republiky vánoční stromky dětským zdravotnickým a sociálním zařízením v České republice. Od roku 2015, kdy se s projektem začalo, podnik věnoval do dětských domovů, center, léčeben, ozdravoven i oddělení nemocnic, Klokánků či azylových domů pro rodiče s dětmi asi 1 050 vánočních stromků z lesních prořezávek. Darované stromky každoročně dělají radost dětem asi ve 150 zařízeních v zemi. Od 19. listopadu do 7. prosince je možné stromky objednávat na www.vanocnistromkydetem.cz.

TEXT REDAKCE | FOTO ARCHIV

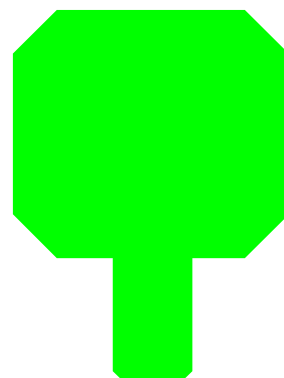
XN

OSLÍČKU, OTŘES SE

Mladí zemědělci dostanou dvakrát vyšší sazbu na svá pole než loni. Ministerstvo zemědělství totiž zvedlo sazby některých příjmů plateb pro rok 2018. Sazba pro mladé zemědělce, která se platí z rozpočtu Evropské unie a poskytuje se po dobu pěti let od zahájení zemědělského podnikání jako příspěvek k platbě SAPS se zvýšila dvojnásobně.

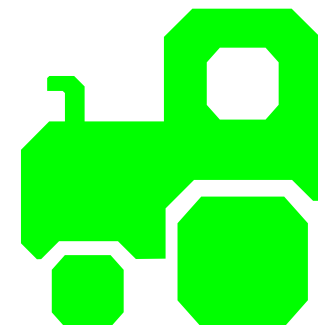
VÍTE, ŽE...

vzdálenými příbuznými dnešních moderních větrných elektráren byly i první větrné mlýny, které v roce 644 n. l. sestrojili arabští vědci? Tyto mlýny pumpovaly vodu pro zavlažování. V zemědělství se pak mlýny využívaly například i v Nizozemsku. Ty přečerpávaly vodu z poldrů pro zavlažování polí. Na americkém Středozápadě pak desítky tisíc ocelových větrných mlýnů rozptýlených po krajině umožňovalo hospodaření čerpáním vody z vodních zdrojů do žlabů pro napájení dobytka.

COOLTURA

Zima je pro zemědělce důležitým ročním obdobím. Je to období odpočinku po náročné práci i období, kdy odpočívá příroda. Výstavu Obrazy zimy ve výtvarném umění 19. a 20. století spojuje právě téma zimy. Různé národnosti, různá období od 19. století po současnost ukáží, že jakkoli v umění panuje různost, je zaklenuto vyšší shodou a obrazy z tolik odlišných dob, prostředí a od tolika odlišných autorů spolu mohou komunikovat a vypovídat různými uměleckými jazyky v symbolické shodě o jednom. Náročný výstavní projekt s díly ze sbírek Galerie Klatovy / Klenová, zápůjčkami ze státních sbírkotvorných institucí, soukromých galerií a sběratelů a od samotných autorů představí přes 130 různých obrazů zimy v tematických celcích krajiny, města, symbolu, žánru včetně zimních sportů a radovánek, zátiší, náboženského obrazu a Vánoc v průběhu dvou století. Výstavu můžete navštívit do 3. 2. 2019 v Galerii U bílého jednorožce v Klatovech.

ZAJÍMAWÉWÉWÉ

Jaká je budoucnost českého zemědělství? Zemědělství je moderní obor, který využívá nejnovější technologie, nabízí nestále se zvyšující mzdy, ale je potřeba pozvednout jeho prestiž. Co říkáte na tyto myšlenky, které zazněly ve speciální diskusi věnující se generační obměně v zemědělství? [Celý pořad](#), který je součástí rozsáhlého projektu Hospodářských novin, se v tomto měsíci věnuje mladým lidem v agrárním sektoru.

Druhý tip na zajímavé WWW stránky se věnuje [výsledkům desetiletého biomonitoringu](#) v Národním parku Šumava a to konkrétně na místech, která byla napadena kůrovcem a ponechána přirozenému vývoji. Vědecké závěry přináší zajímavé údaje do tématu boje s kůrovcem, neboť vyvrací zažitá předsudky a ukazují, že příroda umí zničený les obnovit sama, a ten je pak navíc schopný odolávat suchu.

OTAKAR SRDÍNKO – LÉKAŘ ZEMĚDĚLSTVÍ

TEXT MICHAL PETŘÍK FOTO ARCHIV

V

rámcí výročí 100 let naší republiky se i náš časopis věnuje významným příběhům novodobé historie českého zemědělství. Následující stránky proto věnujeme další osobnosti, která měla na české zemědělství velký vliv, a to i přesto, že pocházela z velmi vzdáleného oboru.

Otakar Srdínko byl totiž lékař, politik, ale i meziválečný ministr zemědělství a poslanec Národního shromáždění za Republikánskou stranu zemědělského a malorolnického lidu tzv. agrárníky. Do dějin českého zemědělství a venkovského prostoru se však zapsal nejen jako ministr zemědělství, ale především jako hybatel dvou zásadních událostí.

Než se však dostaneme k jejich podstatě, je nutné se podívat na to, jak vlastně doktor k zemědělství přišel.

ZĚMĚDĚLSKÝ RODOKMEN

Otakar Srdínko se narodil do zemědělské rodiny. Jeho otcem byl Hynek Srdínko, aktivní a organizačně schopný a úspěšně hospodařící rolník. Jeho životopis je opravdu úctyhodný. Podílel se na budování českého agrárního hnutí, odborného zemědělství a byl i jedním ze zakladatelů Agrární strany. Počátkem 20. století se zapojil i do zemské

DŮM ZEMĚDĚLSKÉ OSVĚTY OSOBNOSTI

Eduard Reich (1885–1943)
duchovní otec vzniku Domu zemědělské osvěty, poslední ministr zemědělství první republiky. Spoluzakladatel České akademie zemědělské, Zemědělského muzea a novodobého českého zemědělského školství, významný zemědělský teoretik, autor řady zásadních prací v oboru.

Antonín Švehla (1873–1933)
spoluzakladatel ČSR, ministr vnitra, ministerský předseda a nejvýznamnější představitel Republikánské strany zemědělského a malorolnického lidu. Zásadně ovlivnil konsolidaci nového státu a jeho politické směřování, významně se podílel na vzniku Domu zemědělské osvěty. Celý život se hrdě hlásil k selskému stavu.

Milan Hodža (1878–1944)
ministr zemědělství, ministr školství a národní osvěty, ministr unifikací, ministr zahraničních věcí, ministerský předseda. Vedoucí činitel slovenské agrární strany, jeden z nejvýznamnějších politiků první republiky. V roce 1926 otevíral Dům zemědělské osvěty těmito slovy: „*Tato budova je zasvěcena práci... naleznete krásnou syntézu teorie, praxe a všechno to, čím dýchá, čím žije moderní zemědělství.*“

Otakar Srdínko (1875–1930)
histolog, embryolog, ministr školství a národní osvěty, ministr zemědělství, významný agrární teoretik. Zasadil se o rozvoj zemědělského družstevnictví a následný odbyt jeho produktů. V deníku agrární strany „Venkov“ vedl pravidelnou rubriku o vědě a vysokých školách. Průkopník spolupráce mezi Čechy a československými Němci v oblasti zemědělství.

Bohumír Bradáč (1881–1935)
ministr zemědělství, ministr národní obrany, předseda poslanecké sněmovny. V čele resortu zemědělství stál v letech velké hospodářské krize, spoluautor programu opatření na pomoc touto krizí postiženého zemědělství (především řepářství – cukrovarnictví a obilnářství), který mj. obsahoval požadavky na zvýšení agrárních cel, zvýhodnění úvěrových podmínek pro zemědělce a zavedení obilního monopolu.

a celostátní politiky. Od funkce starosty rodné obce Svobodných Dvorů se dostal až k poslaneckému mandátu. V letech 1907-1918 byl členem Říšské rady ve Vídni, jak se rakouský parlament oficiálně nazýval. Zde usedl do Klubu českých agrárníků. Souběžně byl i okresním starostou v Hradci Králové a zasedal v zemské zemědělské radě.

AKTIVNÍ POLITIK

Syn Otakar pak následoval svého otce a také vstoupil do politického života. Jak jinak než jako stoupenec agrárníků. V agrární straně se angažoval již počátkem 20. století. Nejdříve však v roce 1899 dokončil studia medicíny na Karlově univerzitě v Praze. Roku 1901 zde získal docenturu a o pět let později se stal mimořádným profesorem v oborech histologie a embryologie. Od roku 1915 pak zastával post přednosty Histologicko-embryologického ústavu. Vedle své lékařské kariéry se však i nadále věnoval zemědělství a mimo jiné

příspěval do listu Venkov. V Agrární straně patřil do mladé skupiny kolem Antonína Švehly, která okolo roku 1905 převládla nad dosavadním konzervativním křídlem. Politická kariéra se rozjela naplno po vzniku První republiky. V letech 1918-1920 zasedal v Revolučním národním shromáždění. V následujících parlamentních volbách v roce 1920 se stal poslancem Národního shromáždění a poslanecký mandát obhájil v následujících volbách, tedy v parlamentních volbách v roce 1925 i 1929. Intenzivní politická činnost jej přivedla až do vlády. Již jako poslanec se věnoval ekonomickým otázkám nově budované republiky, hájil nutnost vzniku další univerzity v Brně a Bratislavě, podporoval materiální zajištění učitelů i nově zakládaných univerzit. V roce 1924 se stává ministrem školství a osvěty, v letech 1926-1927 byl ministrem zemědělství. Již zde je vidět, kolik energie věnoval Srdínko českému zemědělství a školství. V úvodu jsme však zmiňovali dvě události, které se udály s velkým přispěním právě Otakar Srdínka.

Prezident T. G. Masaryk s profesorem Srdínkem odchází z Purkyňova ústavu v den jeho slavnostního otevření.

SRDÍNKO STAVITEL

Né že by byl Srdínko přímo projektantem či architektem, ale byl velkým propagátorem prvorepublikové výstavby veřejných budov. Byl dokonce hlavním iniciátorem stavby Purkyňova ústavu, která byla zahájena v roce 1923 podle návrhu architekta Aloise Špalka. Nám však bude jistě bližší jiná stavba, která je také spjata s osobou ministra Srdínka. Jedná se totiž o současnou budovu Ministerstva zemědělství na pražském Těšnově. Základní kámen ke stavbě Ministerstva zemědělství slavnostně položil dne 18. 5. 1928 právě tehdejší ministr Otakar Srdínko. Neoklasicistní stavba byla stavěna za použití nejmodernější techniky, například čtyřicetimetrových jeřábů, železobetonu a - poprvé v Praze - litého

ZÁPIS DO HISTORIE VENKOVA

Vedení obecní kroniky patří neodmyslitelně k činnostem, které tvoří agendu obcí. Kroniky jsou mnohdy jediným záznamem o historii života na venkově a jejich hodnota je proto nedoceníitelná. A stejně nedoceníitelné bylo i úsilí Otakara Srdínka, které věnoval právě existenci obecních kronik, a především jejich řádnému vedení. Proto v době kdy poslanci přijímali první zákony naší mladé republiky, vystoupil dne 30. ledna 1920 před své kolegy v parlamentu s projevem: „Slavné Národní shromáždění! Myšlenka zakládati pamětní knihy obecní není nová a pronesena již byla na různých místech. Nyní, když v historii našeho národa nastal takový mezník důležitý, jako jest převrat z října 1918, jest to dostatečným

Nyní, když v historii našeho národa nastal mezník důležitý, jako jest převrat z října 1918, jest to dostatečným vybídnutím, abychom počali zakládati pamětní knihy obecní...

betonu, což umožnilo dokončit hrubou stavbu za pouhý rok, a to podle návrhu architekta Františka Roitha. Ten je dále autorem například i Městské knihovny na Mariánském náměstí nebo Domu ředitelství pošt a telegrafů v Brně. Stavební pozemky na někdejší Petřském nábřeží vznikly úpravou koryta Vltavy a demolicí tzv. Helmových mlýnů, o nichž existují první zmínky už ze 14. století, v roce 1901 však kompletně vyhořely. Z důvodu nutného zpevnění terénu na břehu řeky stojí budova Ministerstva zemědělství na 1 740 pilotech. Kolaudace budovy Ministerstva zemědělství s celkovým rozpočtem 47 milionů korun proběhla v březnu 1932 a na jejím zhotovení se podílelo více než padesát odborných firem.

vybídnutím, abychom od toho dne počali zakládati pamětní knihy obecní, tedy kroniky, v celé republice. Aby bylo jisto, že se tak stane bezpečně všude - není možno se spoléhat na dobrou vůli jednotlivých obcí - pojal jsem myšlenku dokázati, že snad by se to mohlo provést zákonem.“ Návrh se setkal s pochopením poslanců a byl přijat. Pod zákon se podepsali T. G. Masaryk, Vlastimil Tusar, Gustav Habrman a Antonín Švehla. Každoroční cenné údaje jako výměra pěstovaných plodin, lesů, luk, počet občanů pracujících v zemědělství, zelinářství, ovocnářství, vinařství, chmelařství či lesním hospodářství, jsou tak jedním z žijících odkazů profesora Otakara Srdínka.

COMPOSITION OF LIVING THINGS (ORGANISMS)

TEXT DOC. PHDR. JAROSLAV VORÁČEK, CSC.,
PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA ČZU V PRAZE

SLOŽENÍ ŽIVÝCH VĚCÍ (ORGANISMŮ)

AJ: Plants and animals both carry on life functions by means of certain organs. For this reason all living things are called organisms, and they are composed of organic matter. Water, rocks, soil, air or iron, are all non-living or inanimate and they are called inorganic. Wood, sugar, meat, oil and coal are likewise dead, but each of them was once part of some living organism, therefore they are also called organic. Both plants and animals take into their bodies inorganic matter and make it a part of themselves. These inorganic materials are then in the living substance and as long as they remain there, they are properly described as organic. The apple trees or mice have all of this material in the bodies of their organisms which is eventually returned to the soil and air.

All matter, whether organic or inorganic, is composed of elements and compounds. An element is a form of matter which cannot be broken up into simpler substances. Iron, carbon, oxygen, copper or gold are elements. A compound is a chemical combination of two or more elements in which each loses its identity or distinctive properties. Water, sugar, olive oil, the white of an egg are compounds because each contains two or more elements united according to the laws governing chemical combinations. The starch found in wheat, potatoes or maize is a compound of three elements, namely hydrogen, carbon and oxygen. In fact, there are many thousands of compounds, while there are only 105 chemical elements of which 90 have been found in the nature. The other elements have been prepared artificially through nuclear reactions.

A mixture is a physical blending of materials in which each keeps its own nature and properties, as in lemonade. A mixture differs from a compound in that it is not formed by chemical action, and the elements of which it is composed do not lose their characteristic properties. The elements exist either as gas, as liquid, or as solid. A gas has neither definite size or shape. There are no limits to the amount of expansion that may take place in it. The minute particles of which it is composed can move in any direction. If gas is confined in a glass bottle, the limits of its expansion will be the sides of the bottle. Air, steam or hydrogen are gases. A liquid has definite size but takes the shape of the vessel containing it. The particles of which it is composed move over one another without any apparent resistance. It is not capable of indefinite expansion, and if placed in a bottle it would not necessarily fill the entire bottle as would a gas. Water, milk and oil are liquids.

A solid has definite size and shape and offers resistance to any change of these. In solids the particles are so firmly united that

they are not easily separated. Such bodies retain their form independently of their surroundings. Sugar, wood, and rock are examples of solids. If a solid piece of ice is melted, it becomes liquid water. If the liquid water is boiled, it becomes steam, a gas. If the steam is cooled, it becomes water, which in turn may again be frozen into ice. Any change in a substance which does not alter the material of which it is composed is called a physical change.

On the other hand, when oxygen unites with wood, the wood burns, giving off heat and smoke, and ash remains. But this ash cannot be united with heat and smoke to form the original wood. Such a change as is seen in the burning of wood is called a chemical change.

CZ: Jak rostliny, tak živočichové vykonávají své životní funkce pomocí určitých orgánů. Z toho důvodu všechny živé věci se nazývají organismy a (ty) jsou složeny z organické hmoty. Voda, kameny, půda, vzduch, nebo železo jsou všechno neživoucí nebo neživé (věci) a nazývají se anorganické. Dřevo, cukr, maso, olej a uhlí jsou podobně mrtvé, ale každý z těchto byl kdysi součástí nějakého živého organismu, a proto se nazývají organickými. Jak rostliny, tak živočichové přijímají do svých těl anorganické látky a dělají je svými součástmi. Tyto anorganické materiály jsou poté v žijící hmotě, a pokud tam zůstávají, jsou náležitě označovány jako organické. Jabloně nebo myši mají všechen takový materiál v tělech svých organismů, který je nakonec navrácen do půdy a do vzduchu. Veškerá hmota, ať organická nebo anorganická, se skládá z prvků a sloučenin. Prvek je forma hmoty, která se nemůže rozložit na jednodušší látky. Železo,

uhlík, kyslík, měď nebo zlato jsou prvky. Sloučenina je chemická kombinace dvou nebo více prvků, ve které každý ztrácí svou identitu nebo příznačné vlastnosti. Voda, cukr, olivový olej, bílek z vejce jsou sloučeniny, protože každá obsahuje dva nebo více prvků sloučených podle zákonů, které řídí chemické kombinace. Škrob, který se nachází ve pšenici, v bramborách nebo v kukuřici je sloučenina tří prvků, jmenovitě vodíku, uhlíku a kyslíku. Ve skutečnosti existuje mnoho tisíc sloučenin, zatímco existuje jen 105 chemických prvků, z nichž 90 bylo nalezeno v přírodě. Ostatní prvky byly připraveny uměle pomocí jaderných reakcí. Směs je fyzikální směsice materiálů, v níž si každý udržuje svůj vlastní charakter a vlastnosti, jako je to v limonádě. Směs se odlišuje od sloučeniny tím, že není vytvořena chemickou akcí, a prvky, ze kterých se skládá, neztrácejí své charakteristické vlastnosti. Prvky existují buď jako plyn, jako tekutina, nebo jako pevná hmota. Plyn nemá ani určitou velikost ani tvar. Neexistují meze velikosti expanze, která v něm může nastat. Nepatrné částice, ze kterých se skládá, se mohou pohybovat kterýmkoli směrem. Je-li plyn uzavřen ve skleněné láhvi, (pak) stěny láhve jsou meze jeho expanze. Vzduch, pára, nebo vodík jsou plyny.

Tekutina má danou velikost, ale přijímá tvar nádoby, která ji obsahuje. Částice, ze kterých se skládá, se pohybují jedna přes druhou bez jakéhokoli zjevného odporu. Není schopná neomezeného rozpínání a je-li umístěna do láhve, nemusí nezbytně vyplnit celou nádobu, jak by to učinil plyn. Voda, mléko a olej jsou tekutiny. Pevná látka má danou velikost a tvar a vytváří odpor k jakékoli jejich změně. V pevných látkách jsou částice tak pevně spojené, že je nelze snadno oddělit. Taková tělesa si podržují svůj tvar nezávisle na jejich okolí. Cukr, dřevo a kámen jsou příklady pevných látek. Jestliže pevný kus ledu roztaje (je roztaven), stane se tekutou vodou. Jestliže se vaří tekutá voda, stává se parou, plynem. Jestliže se pára ochladí, stává se vodou, která dále může být zmrazena na led. Jakákoli změna v látce, která nemění materiál, z něhož se skládá, se nazývá změna fyzikální. Na druhé straně, když se kyslík spojí se dřevem, dřevo hoří, vydává teplo a kouř a zbývá popel. Ale tento popel se nemůže spojit s teplem a kouřem a vytvořit původní dřevo. Taková změna, jaká je vidět při hoření dřeva, se nazývá chemická změna.

U KRAJANŮ V BANÁTU

TEXT A FOTO ING. KAREL SEKNIČKA, ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

cestování

Věděli jste, že necelých tisíc kilometrů od České republiky se v jihozápadní části Rumunska nachází šest ryze českých vesnic? Bígr, Eibentál, Gerník, Svatá Helena, Rovensko a Šumice - to jsou názvy českých vesnic, kde místní lidé mluví skvěle česky a žijí způsobem života, který již na našem území není běžný a jejich hlavním způsobem obživy je stále zemědělství. Navíc si zdejší obyvatelé zachovali zvyky a tradice, které u nás již zcela vymizely. Přijedete-li sem, máte pocit, že jste se vrátili o několik desítek let zpátky v čase.

JAK SE SEM ČEŠI DOSTALI?

Brzy tomu bude dvě stě let, co se do rumunského Banátu přestěhovali první Češi. Rakousko-Uhersko po vítězství nad Osmanskou říší získalo také oblast dnešního Banátu, bylo tedy potřeba tuto oblast chránit a kolonizovat. Po celém českém území byla vydána výzva, zda by někdo neměl zájem osídlit tuto dosud neobydlenou oblast a podílet se tak na ochraně říše. Rakouská říše těmto potencionálním kolonistům slíbila mnoho výhod jako například přes sedm hektarů půdy na rodinu zdarma, neplacení daní po dobu třiceti let a pouhý rok povinné vojny místo šesti až osmi let. S touto vidinou se několik tisíc Čechů rozhodlo se sem natrvalo přestěhovat. Kolonisté v Čechách prodali svůj majetek a vypravili se na dlouhou cestu do neznáma. Bohužel, skutečnost byla jiná, než si představovali. Slíbená půda bohužel nebyla orná, ale jednalo se pouze o pozemky, které bylo předtím potřeba odlesnit a upravit tak, aby se zde dalo něco pěstovat. Museli také čelit hrozbě divokých zvířat, především vlků a medvědů a vyrovnat se s odlišnými přírodními podmínkami, na které nebyli vůbec zvyklí. Život v horských oblastech byl velmi náročný a mnoho lidí uvažovalo o návratu zpátky do rodné vlasti. Ve většině případů ale neměli finanční prostředky na to vrátit se domů, a tak jim nezbývalo nic jiného než se s novými podmínkami vyrovnat.

ZEMĚDĚLSTVÍ

Pro většinu místních lidí je zemědělství základním zdrojem obživy. Zemědělství zde stále není plně mechanizováno, tím pádem se stále musí obiloviny a brambory většinou sázet a sklízet ručně. Orba se provádí tradičním pluhem, který je tažený koňmi či krávy. Traktory tu stále moc rozšířeny nejsou. Nízká mechanizace je způsobena tím, že většina polí se nachází v horském terénu s velmi strmými stráněmi a špatnou půdou, tudíž by zde byl problém s manipulací zemědělské techniky. Dalším problémem je také to, že si lidé nemohou dovolit drahé zemědělské stroje. Zemědělci nepoužívají na výkrm dobytka žádné průmyslově vyráběné krmivo, ale pouze přírodní. Všechny produkty jsou tedy 100 % biopotraviny. Zdejší podmínky umožňují pěstování obilovin, kukuřice, brambor či fazolí. Mezi nejčastější obiloviny zde patří pšenice, ale také oves či žito. Pěstování zeleniny se příliš neliší od České republiky. Nejvíce se pěstuje zelí, paprika, rajčata nebo lilek.

KRIZE

České vesnice se bohužel potýkají s mnoha problémy a není jisté, zda se zachovají v takovéto podobě, v jaké jsou teď, i do budoucna. Většina rodin byla ekonomicky vázaná na hornický průmysl, jenž byl v této oblasti klíčový. Postupem času ale docházelo k pomalému úpadku hornictví a k úplnému uzavření dolu, ke kterému došlo po důlním neštěstí v roce 2006, tím pádem se většina mužů stala nezaměstnanými. Nabídka práce v okolí není příliš vysoká, a tak jedinou šancí na obživu se stalo zemědělství. Příjem z něho ale bohužel není dostačující a mnoha lidem nezbylo nic jiného než se vrátit do České republiky nebo se přestěhovat do větších rumunských měst, kde si můžou vydělat i několikrát více. V dnešní době se tak všechny vesnice potýkají s velkým problémem, a to s odchodem mladých lidí.

MÍSTNÍ VÁS ZDE RÁDI POHOSTÍ

Obyvatelé Banátu nabízejí pro hosty z České republiky mnoho služeb, jako je ubytování nebo domácí strava z potravin, které si místní obyvatelé vypěstovali a zpracovali. Máte tak skvělou možnost ochutnat tradiční rumunské pokrmy, jako jsou polévka čorba, grilované válečky z hovězího masa mici nebo kukuřičná kaše mamaliga. Jelikož si většinu potravin místní vyrábějí sami, budete moci nahlédnout, jakým způsobem se zde vyrábí domácí sýr nebo peče chleba. Velkým lákadlem také můžou být vyjížďky na koních či koňských spřeženích do okolí českých vesnic. Tyto výdělky z turistického ruchu tvoří značný příjem do rozpočtů rodin. Turismus tedy může pomoci zachovat tuto jedinečnou oblast.

SVĚTOVÝ UNIKÁT

Takový komplex českých vesnic, jako se nachází

v rumunském Banátu, se nikde jinde na světě nenachází. Kde jinde máte možnost si česky popovídat s lidmi, z nichž někteří v České republice ani nikdy nebyli. Na můj dotaz, jak často jezdí do České republiky, odpověděl jeden starší pán v jedné z českých vesnic perfektní češtinou, že tam ještě nikdy nebyl.

I VAŠE NÁVŠTĚVA MŮŽE POMOCI

Přijďte se podívat do českých vesnic v nedotčené krajině v nejjihnější výběžku Karpat, kde vás mimo jiné nadchne i malebná krajina, která je prakticky nedotčená činností člověka. Vaše návštěva může být i jakousi formou pomoci, ale musíte respektovat místní obyvatele, jejich zvyky, pravidla chování a styl života. Je třeba zaujmout pozici uctivého a nenápadného člověka, který se nesnaží profitovat z dobrosrdečnosti banátských Čechů.

100 let 1918 2018

TEXT REDAKCE

7. – 9. 11.

**VZDĚLÁNÍ A ŘEMESLO
2018**

24. ročník prezentační
a výstavní akce s novin-
kami školního roku
2019/2020, vstup zdarma

Výstaviště České Budějovice

22. 11.

**SETKÁNÍ CHOVATELŮ
SKOTU – JILEMNICE 2018**

Tradiční setkání chovatelů
skotu hodnotí plemenář-
ský rok a ocení úspěchy
chovatelů

Kulturní dům Jilemnice

19. – 30. 11.

ADVENTNÍ VĚNCE 2018

Charitativní akce orga-
nizovaná společností
Šance Olomouc, o.p.s.

Vestibul hemato-onko-
logického oddělení

22. – 24. 11.

**VELETRH STŘEDNÍCH
ŠKOL A DALŠÍHO
VZDĚLÁVÁNÍ**

Veletrh je určen přede-
vším pro žáky posledních
ročníků základních škol.
Výstaviště Brno

30. 11. – 1. 12.

**STŘEDOŠKOLÁK,
VYSOKOŠKOLÁK 2018**

Výstava školství a vzdě-
lávání s nabídkou studij-
ních míst na středních a
vysokých školách

Výstaviště Černá louka,
Ostrava

29. 11. – 30. 12.

**SETKÁNÍ CHOVATELŮ
POŠTOVNÍCH HOLUBŮ,
MEDOVÉ VÁNOCE**

pestrá akce včetně výstavy
včelařského kroužku

Nové Město pod Smrkem

24. 11.

**LUŽICKÉ OZVĚNY
EKOFILMU**

Správa chráněné krajinné
oblasti Lužické hory a Spo-
lek přátel Lužických hor
vás zvou na promítání oce-
něných filmů, přednášku
o vlčích a tradiční cestova-
telskou přednášku. Během
dne je pro Vás připraveno
malé pohoštění a možnost
zakoupení dárků z advent-
ního trhu.

Společenské centrum v
Jablonném v Podještědí

CYKLUS PŘEDNÁŠEK

DĚJINY STRAVOVÁNÍ 20. STOLETÍ

ALTERNATIVA VÍTĚZÍ?

27. 11. 2018 v 16 hodin

Obsah přednášky:

- stravování v devadesátých letech
- rozvoj alternativních výživových směrů
- příchod „fast foodů“

Přednášející:

Doc. PhDr. Martin Franc, Ph.D.

Místo konání:

**Dům zemědělské osvěty
Slezská 7, Praha 2
Vstup zdarma**

aktivity

MISTROVSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ORBĚ

TEXT A FOTO MGR. PAVEL HLAVÁČEK, STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA A STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ
PELHŘIMOV

Z

a mimořádného zájmu veřejnosti se pod záštitou hejtmana Kraje Vysočina MUDr. Jiřího Běhounka konal 45. ročník Mistrovství České republiky v orbě.

Stále populárnější soutěž v orbě traktory, historickou technikou i koňmi byla zahájena slavnostním vyoráním první brázdy, kterého se zhostil předseda Senátu Milan Štěch a hejtmán Kraje Vysočina Jiří Běhounek.

Kamenice nad Lipou za krásného podzimního počasí hostila republikové finále v orbě na pozemcích ZD Kalich, kam přijelo 51 více či méně ostrýlečných oráčů. Ti se utkali v sedmi soutěžních disciplínách. Rozhodovalo udržení rovnosti i hloubky brázdy, zaklopení brázdy, rychlost, ale i talent a intuice. Divácky nejatraktivnější disciplínou byla klasická orba s koňmi. Nechyběla výstava zemědělské techniky, kterou uspořádalo více jak dvacet vystavovatelů.

Naši školu reprezentovali žáci Petr Čekal, Petr Šteidl, Tomáš Klimeš, Milan Březina, Filip Semořád a také několik našich úspěšných absolventů.

Naši oráči zcela ovládli stupně vítězů v kategorii Junioři, když obsadili první čtyři místa z celkového počtu třinácti oráčů uvedené kategorie. V kategorii Otočný dvou a tříradličný nesený pluh obsadil Petr Šteidl krásné třetí místo. Svým umístěním si Petr Šteidl vybojoval nominaci na mistrovství Evropy v Irsku v roce 2019.

**SPŠ
Pelhřimov
SOU**

Kraj Vysočina

HIPOSPOL CUP 2018

TEXT A FOTO ING. MARCELA SÝKOROVÁ, STŘEDNÍ ŠKOLA DOSTIHOVÉHO SPORTU A JEZDECTVÍ V PRAZE

V roce 2018 se na centrálním dostihovém závodišti v Praze - Velké Chuchli uskutečnil XVI. ročník seriálu dostihů pro jezdce žáky HIPOSPOL CUP.

Tradičně měl šest dílů, z toho dva mezinárodní. Souboj o prvenství byl napínavý až do posledního dostihu seriálu, který se uskutečnil 28. 10. 2018. Do startovacích boxů vstoupilo 9 koní. Favorizována byla Determis, Chuan Che a Rabbit Win. Po boji nakonec zvítězila tříletá klisna Rabbit Win s žákyní Simonou Laubeovou v sedle, která tak obhájila i celkové vítězství v HIPOSPOL CUPu 2018. Na

druhém místě doběhl desetiletý veterán Chuan Che s Milanem Davidem a na třetím pětiletá Determis s Davidem Liškou, vítězem letošního jezdeckého šampionátu. Vítězný tým a první tři umístění jezdci převzali v dekorovacím padocku poháry a hodnotné věcné ceny.

Celkového pořadí HIPOSPOL CUPU 2018:

1. Simona Laubeová (2 vítězné dostihy) - 31 bodů
2. Anna Hůlová (2 vítězné dostihy) - 25 bodů

3. David Liška (1 vítězný dostih) - 23 bodů
4. Lucie Fialová - 15 bodů
5. Alena Plimlová - 14 bodů
6. Milan David - 12 bodů
7. Agáta Čermáková, Natália Winterová - 7 bodů
8. Marika Podloučková - 6 bodů
9. Korinna Huszár - 5 bodů
10. Denisa Sikorová - 4 body
11. Marianna Foltínová - 3 body

Bez bodového ohodnocení Tatána Mášová a Zuzana Míčová.

Pro první tři jezdce byly opět připraveny poháry a věcné ceny, věnované občanským sdružením Hipospol z.s. Simona Laubeová se opět stala držitelkou putovního poháru. Všichni účastníci dostihu pak získali sošky a pěkné věcné ceny, které využijí při výkonu povolání chovatele a jezdce se zaměřením na dostihový sport.

Děkujeme všem trenérům a majitelům, kteří do tohoto seriálu poskytli své koně a těšíme se v příštím roce na HIPOSPOL CUP 2019.

BRAMBOR SE URODIL MÉNĚ NEŽ LONI

TEXT ING. HANA HONSOVÁ, PH.D., FAKULTA AGROBIOLOGIE,
POTRAVINOVÝCH A PŘÍRODNÍCH ZDROJŮ

Tradiční Bramborářské dny proběhly ve druhé polovině října v Havlíčkově Brodě. Letos se uskutečnil už osmadvacátý ročník opět za vysoké účasti veřejnosti. První den této třídní akce se uskutečnily soutěže studentů středních škol se zemědělským zaměřením, druhý den se konal seminář „Brambory 2018“ a třetí den zpestřily trhy na havlíkobrodském náměstí.

Odborný seminář o bramborách stejně jako v minulých letech uspořádaly v kulturním domě Ostrov Český bramborářský svaz, z. s., a Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s. r. o., ve spolupráci se sponzorskými firmami. Před kulturním domem byla připravena výstavka množství nejruznějších odrůd brambor.

Uvnitř kulturního domu předváděly svoji nabídku

zúčastněné firmy, které zde mají svá stálá místa. V předšálí organizátoři připravili degustaci vybraných odrůd brambor různých varných typů. Velké pozornosti se tradičně těšily rozmanité pokrmy připravené z brambor, které organizátoři stále zdokonalují.

V úvodu odborného semináře „Brambory 2018“ převzali ceny studenti čtvrtých ročníků středních škol se zemědělským zaměřením, kteří obsadili první tři místa v soutěžním klání o „Bramborový květ Vysočiny 2018“. Studenti předešlý den soutěžili v několika disciplínách na půdě České zemědělské akademie v Humpolci. Soutěže se zúčastnilo rekordních dvanáct škol.

V sedmnáctém ročníku tohoto klání zvítězil Pavel Houšť z vyškovské školy s celkovým počtem 166 bodů. Druhé místo obsadil Michal Novotný z Bystřice nad Pernštejnem se 164 body a třetí skončil Martin Brůžek se 162 body ze školy v Březnici.

BRAMBORY NEBUDOU STAČIT

Rok 2018 přinesl našim pěstitelům brambor zklamání. Úroda v České republice dosahuje zhruba o čtvrtinu méně než v roce 2017. Výnosy se letos na našich polích pohybovaly na nižší úrovni než loni, kolem méně než 24 t/ha.

Letošní produkce brambor v ČR se po dopočtu malopěstitelů odhaduje na necelých 686 tisíc tun. V roce 2017 produkce brambor dosáhla skoro 820 tisíc tun. Konzumních brambor bude v nastávajícím období v ČR nedostatek.

V roce 2018 se u nás brambory pěstovaly na 28 939 hektarech při započtení ploch do jednoho hektaru. Domácnosti každoročně představují asi jednu pětinu z celkové sklizně. Nelze spoléhat ani na dovoz, protože i v zahraničí je v letošním roce nedostatek brambor. Sucho nepostihlo jen Českou republiku, ale prakticky celou Evropu. Proto letos měli takřka všude nízké výnosy brambor. Potřeba dovozu brambor na konzum do ČR pro příští rok se odhaduje na 200 tisíc tun.

Přihlášená množitelská plocha brambor v ČR v roce 2018 dosáhla jen 2 777 ha, což představuje meziroční pokles v porovnání s 2 805 ha v roce

2017. Počet množných odrůd brambor ale stále zůstává vysoký.

V roce 2018 se u nás množilo 198 odrůd brambor. Z nich jen šest přesáhlo výměru sta hektarů. Jednalo se odrůdy Eurostarch, Adéla, Ornella, Marabel, Dali a Antonia. Na ploše padesát až sto hektarů se množilo devět odrůd. Na druhé straně 131 odrůd brambor se množilo na méně než deseti hektarech a z toho u 45 odrůd množitelská plocha nedosahovala ani jednoho hektaru.

Vystavovatelé odrůdy brambor pěkně naaranžovali.

MÉNĚ BRAMBOR V EVROPĚ

K rozhodujícím bramborářským zemím v Evropě patří Německo, Francie, Nizozemsko, Belgie a Velká Británie. V zemích EU - 5 se předpokládá produkce brambor asi 24 miliónu tun, tedy o 18 % méně než v roce 2017. Produkce bude asi o 8 % nižší, než představuje pětiletý průměr. Nadto mají hlízy horší kvalitu a vyvstávají problémy se skladováním. V řadě zemí se sklizeň

brambor opožďovala. Zpracovatelé budou mít pro následující období málo suroviny. Za této špatné situace v porovnání s rokem 2017 několikanásobně vyletěly výkupní ceny. Zpracovatelé snížili své nároky a na zpracování na hranolky a lupínky vykupují i konzumní brambory varného typu B nebo škrobářenské.

V Německu došlo k meziročnímu mírnému nárůstu plochy pěstování brambor o 2,6 tisíc hektarů, tedy o 1,5 %. Produkce ale dosáhne pouze 8,7 miliónu tun, což představuje meziroční snížení o více než čtvrtinu. Výnosy se pohybovaly na nízké úrovni kolem 35 t/ha. Z toho vyplývá, že zřejmě bude málo brambor pro dovoz do ČR a budou drahé.

Ve Francii se předpokládají výnosy kolem 44 t/ha, což znamená pokles o pět a půl tuny na hektar v porovnání s pětiletým průměrem. Odhadovaná

produkce 6,05 miliónu tun představuje meziroční snížení o více než 6 %.

K poklesu produkce došlo i v Nizozemsku. Zatímco loni nizozemští pěstitelé vyprodukovali 4 milióny tun brambor, letos jen 3,2 miliónu tun. Jedná se o zhruba dvacetiprocentní pokles. Na nízké produkci se podepsaly nižší výnosy kvůli menším hlízám.

K meziročnímu nárůstu pěstitelské plochy brambor došlo v Belgii, o více než dvanáct tisíc hektarů (14,3 %). Výnosy se ale pohybovaly na nižší úrovni než loni. U odrůdy Bintje belgičtí pěstitelé sklízeli jen kolem 34 t/ha, zatímco v roce 2017 50 t/ha. U odrůdy Fontane se hektarové výnosy pohybovaly kolem čtyřiceti tun (v roce 2017 54 t/ha). Odrůda Innovator letos poskytla v průměru 36 t/ha.

Velká Británie zaznamenala pokles plochy osázené bramborami o čtyři tisíce hektarů (3 %). Z výměry

Do deseti let by díky podporám a další motivaci pěstitelů měla Česká republika dosáhnout soběstačnosti v produkci brambor.

Účastníci si před kulturním domem prohlédli pestrý sortiment odrůd.

První tři místa v soutěži o „Bramborový květ Vysočiny 2018“ obsadili Pavel Houšť (vpravo), Michal Novotný (uprostřed) a Martin Brůžek.

mají horší kvalitu. V Chorvatsku zůstala výměra brambor na deseti tisících hektarech.

MÁLO BRAMBOR NA SLOVENSKU

Na Slovensku v roce 2018 dosáhla plocha pěstování brambor 6 995 ha. To představuje meziroční nárůst o zhruba tři stovky hektarů. S nárůstem výměry stoupla i produkce, podle odhadů na přibližně 162 tisíc tun. Meziroční zvýšení slovenské produkce brambor dosahuje skoro dvaceti tisíc tun. Průměrný výnos se odhaduje na 23 t/ha. Letošní úroda se pohybuje na pětiletém průměru. Produkce brambor na Slovensku ale nestačí pokrýt domácí spotřebu. Množitelská plocha brambor na Slovensku letos dosáhla 386 hektarů, což představuje mírné snížení o necelých šest hektarů v porovnání s rokem 2017. V roce 2018 se na Slovensku množilo 52 odrůd brambor.

V podmínkách letošního sucha brambory na slovenských polích nasadily méně hlíz, které také byly menší. V oblastech, kde se před sklízni zavlažovalo, dosahovala kvalita hlíz vyšší úrovně.

PODPORA BRAMBOR

Český bramborářský svaz, z.s., se snaží všemožně podporovat pěstitelé brambor. Do deseti let by díky podporám a další motivaci pěstitelů měla Česká republika dosáhnout soběstačnosti v produkci brambor.

Plánuje se navýšení plateb pro konzumní brambory, což by mělo motivovat pěstitelé. Výše přímých plateb u brambor na škrob by měla být zachována. U konzumních brambor by podpora měla dosáhnout alespoň deseti procent pěstitelských nákladů. K navýšení plateb ale dojde nejdříve v roce 2021. Integrovaná produkce brambor se zaměřuje na snížení používání chemických přípravků na ochranu rostlin a minerálních hnojiv. Produkce by měla být kvalitní a bezpečná. V maloobchodě budou mít brambory z integrovaného systému pěstování speciální označení pro kupující s doložitelnými informacemi.

V současnosti u nás druhým rokem probíhá projekt „Brambory - zdravá zelenina“ na podporu jejich konzumace. Akce zaměřené na propagaci brambor pro širokou veřejnost však chybí. Je třeba více zdůrazňovat, že brambory představují vysoce kvalitní cenově dostupnou potravinu prospěšnou pro lidské zdraví.

KAŽDÁ POMOC JE VÍTANÁ

TEXT | FOTO JÁN PIEŠŤANSKÝ, SOŠ POĽNOHOSPODÁRSTVA A SLUŽIEB NA VÍDIEKU, TRNAVA

Tak, ako existuje časopis Zemědělská Pôdohospodárska škola, ktorý prezentuje české a slovenské poľnohospodárske školstvo, tak existuje v oboch republikách i spoločnosť Bejo Zaden - predávajúca osivá zelenín. Prostredníctvom predajcu osív Bejo Zaden na Slovensku - Spectral Trade sme požiadali o pomoc, čím sme mali možnosť sponzorsky dostať osivá, ktoré sme využili na didaktické účely s cieľom, aby žiaci poľnohospodárskej školy hlbšie vnikli do problematiky špeciálnej rastlinnej výroby nielen na vyučovacích hodinách odbornej praxe, ale i v krúžkovej činnosti týkajúcej sa metodológie vypracovávania stredoškolských odborných prác.

Pre lepšiu spoluprácu, objavovanie novinek, ale experimentovanie s novo prídelenými druhmi odrôd zeleniny na náš trh sme sa zamerali na overenie reďkovky odrody Ranger F1, ktorú sme použili pri jarnej výseve koncom

mesiacu marca a jesennom na začiatku mesiaca september. Pestovanie sme vykonávali ekologicky, na voľnom priestranstve, bez použitia textílie. Táto odroda bola zároveň i pokusnou skupinou, pretože súčasne s ňou prebehlo pestovanie i iných odrôd, ktoré sú na našom trhu a taktiež sa odporúčajú pre oba termíny pestovania.

Aby sme objektívne overili túto obľúbenú zeleninu, tak sme výsev vykonávali na tej istej zeleninovej záhrade a vždy po predplodine zemiaky, hnojené maštalným hnojom, čím sa medzi skupinami eliminovali rozdiely medzi pôdnymi podmienkami a biotickým faktorom predplodinou. Čo sa týka hĺbky sejby, dodržiavania vzdialeností, ošetrovania a zavlažovania sme postupovali podľa bežne používaných návodov, pričom všetky agrotechnické úkony boli u pokusnej odrody a odrodami kontrolnej skupiny taktiež rovnaké. Z agrotechnických úkonov sa najvyššia pozornosť

venovala zavlažovaniu, ktoré ovplyvňuje nielen výšku úrody, ale aj kvalitatívne vlastnosti - chuť, stavbu dužiny a praskanie buliev.

Na základe dosiahnutých výsledkov môžeme konštatovať, že overovaná odroda dosahovala v oboch obdobiach vysokú úrodu, intenzívne vyfarbené, guľovité bulvy, ktoré sa do požadovaného tvaru formovali i v kompaktnej černoze, neinklinovala k štiplavosti, vytváraniu drevnatých a pórovitých buliev, príp. ku kombinácii týchto negatívnych vlastností. Zistili sme, že pri jarnej pestovaní hrozí invázia skočiek a nimi k požíeraniu listov, čím sa znižuje nielen ich asimilačná schopnosť, ale hrozí i ich vysychanie a pri intenzívnom polievaní iné ochorenia, čo často vedie k likvidácii porastu.

V jesennom období bola overovaná odroda mierne náchylná na vyššie dávky závlahovej vody, čo podmieňovalo praskanie buliev v ich nadzemnej, ako aj v podzemnej časti. Tento jav spôsobuje nielen samotné množstvo závlahovej vody, ale

hlavne extrémnejšie výkyvy teplôt medzi jednotlivými dňami a tým i výdatnosť ranných rô. V teplejších a vlhších jesenných mesiacoch je potrebné počítať i s výskytom mäkkýšov (slimákov, slizniakov a slizovcov) spôsobujúcich požer vo forme polguľovitých jamiek na bulve a vytváraním „okienok“ na listoch, čo narušuje estetický vzhľad bulvy, stavbu listov a tým menšiu tvorbu cukrov, čo sa prejaví vo vodnatej chuti produktu a rýchlejšom jeho vädnutí po zbere.

Negatíva manifestujúce sa praskaním, vodnatou, príp. hlinitou príchuťou ako i vyššej inklinácii uchovávaných buliev k vädnutiu sa u pokusnej skupiny prejavovali menej intenzívne ako u jedincov skupiny kontrolnej.

Red'kovka Ranger

NOVÉ TECHNOLOGIE VE VZDĚLÁVÁNÍ

TEXT A FOTO | ING. ALENA KRAJÍČKOVÁ

Jaké jsou aktuální trendy a problémy spojené se vzděláváním mladých lidí? Jak mohou učitelé určité jevy řešit, kam a na koho se mohou pro radu, konzultaci... obrátit?

Institut vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity v Praze - Malé Chuchli pořádá už tradičně každoročně v měsíci září odborný metodicko-didaktický seminář se zaměřením na sektor odborného vzdělávání a poradenství, který je určen především pro cvičné učitele, koordinátory pedagogické praxe a ředitele cvičných škol, kteří dlouhodobě společně s Institutem zajišťují pedagogickou praxi studentů oborů „Učitelství“, pro absolventy příslušných oborů a také pro pracovníky institucí pro odbornou praxi studentů oboru „Poradenství v odborném vzdělávání“.

Cílem letošního semináře byla diskuze o aktuálních trendech a problémech spojených se vzděláváním mladých lidí a o poradenství pro absolventy. Seminář se v prostorách IVP konal 20. září 2018 za krásného letního počasí a i to přispělo k pohodě, se kterou se řešila i vážnější témata. Kromě akademických pracovníků z Institutu vzdělávání a poradenství vystoupili na semináři odborníci z praxe.

VIZE JE NUTNÁ

Mgr. Jiří Votava v úvodu představil dlouhodobý projekt Institutu vzdělávání a poradenství, který má za cíl podporu vysokoškolské přípravy pedagogických pracovníků kvalitními studijními programy, zajištěním dobrých kontaktů studentů s učiteli praxe na

cvičných školách, pomoc a další vzdělávání cvičných učitelů...

PROČ JE TŘEBA?

On-line komunikace je pro studenty naprosto samozřejmá věc. Jak ji lze využít v kariérovém poradenství? Této otázce se věnovala PhDr. Jitka Jirsáková z Katedry celoživotního vzdělávání IVP.

Kariérové poradenství umožňuje lepší uplatnění na trhu práce a slouží „komukoliv a kdykoliv“. Výhodami on-line komunikace je flexibilita spolupráce, ztráta ostychu, rychlý první kontakt..., mezi její zápory lze přiřadit nutnost znát příslušné technologie, omezení kreativity, částečné odosobnění. Současní žáci a studenti jsou ale v potřebných technologiích zdatní, využívají je i v osobnostních testech, různými formami se propagují, firmy mají své informační portály, poradenská místa, které absolventi navštěvují. Kariéroví poradci mohou připravit uchazeče na on-line pohovory, možnosti inzerce, seznámit s kariérními portály... A jaké jsou možnosti na školách? Školy mohou např. žákům vytvořit poradenský prostor na svých webových stránkách, přes sociální síť být v kontaktu s absolventy, zařadit ovládání dobré komunikace do výuky.

BUDOUCNOST CLOUDU

Mgr. Martin Kuneš, člen společnosti Eduteam, je nadšeným učitelem na základní škole v Ústí nad Labem a svou přednášku nazval „Bezpečný pohyb po síti, aneb online bezpečnost ve spojení s Google aplikacemi“. Věnuje se uplatnitelnosti různých technologií ve

výuce, sleduje trendy, nové aplikace..., společnost nabízí polytechnické vzdělávání přes své školitele, a to především pro začátečníky, pořádají také na školách semináře, připravují učebnice. Jako problém vidí skutečnost, že děti jsou v technologiích napřed před učiteli. Školám doporučuje spojení s nějakou firmou a pro datové úložiště využít výhod účtu cloudového řešení. Ve své přednášce se věnoval podrobně bezpečnému internetu, efektivnímu vyhledávání..., programování mají na základní škole v Trmicích ve školním vzdělávacím plánu.

ŽÁK VE STRESU SE NIC NENAUČÍ

Uvolněně a s humorem přistoupil ke svému příspěvku „Emoce a vzdělávání“ MUDr. Karel Nešpor, emeritní primář Psychiatrické nemocnice Bohnice. Na svých webových stránkách www.drnespor.eu představil svoji odbornou činnost, především publikační, kde nabízí i nejrůznější příručky k volnému stažení.

Způsob, jakým přijde učitel do třídy, ovlivní celou atmosféru, může říci: „To je zajímavé - všude samí milí lidé“, rozesmál na úvod své posluchače. Osvětloval způsoby a možnosti uplatnění zdravých emocí při výuce, práci s žáky, kteří nevnímají vyučujícího, upozorňoval na nutný respekt k žákům a k jejich potenciálu, věnoval se ochraně sebevědomí žáka, kterého kolektiv vylučuje...

Emocemi komunikujeme se sebou a zároveň s druhými lidmi - a máme tři možnosti: dávat emocím naprosto volný průchod, emoce si nepřipustit, vytěsnit je a třetí variantou je jejich

uvědomění a selektivní použití, což je způsob nejlepší. Dále hovořil o jednoduchém způsobu zlepšení vzájemných mezilidských vztahů, jak je v tomto směru důležitý realistický pohled, očištění svých vztahů, radost, respekt..., jak dále rozvíjet zdravé emoce či jednoduše zvýšit vzájemnou sympatii. Všem posluchačům se i zalíbila věta: „Děkuji Vám za důvěru, možná by se hodil někdo vhodnější“ - jak „elegantně“ se dá odmítnout nabídka, kterou nechceme nebo nemůžeme akceptovat.

NOVÉ TECHNOLOGIE Z DRUHÉ STRANY

PhDr. Vít Petřů je pedagogem Institutu vzdělávání a poradenství a na nové technologie ve vzdělávání pohlíží i jako oblastní metodik prevence na pedagogicko-psychologické poradně. Zaměřil se na pojem kyberšikana, popsal známé i méně známé a méně jasné pojmy, jejich projevy, zmínil rizikové skupiny, které mohou být jednotlivými jevy zasazeny, varovné signály.

Kyberšikana se týká žáků, ale i učitelů. Škola může jejímu snižování napomoci zajištěním kvalitního preventivního programu pro žáky i učitele. Začít je třeba informací žáků o netiketě, což je označení pro slušné zacházení s elektronickou poštou. Existují programy s možností sledování činnosti žáků, blokování nevhodného, na školním webu je dobré zveřejnit síť partnerů, kteří mohou školám pomoci. Kde je možné hledat pomoc? Existuje metodické doporučení ministerstva školství, oslovit lze oblastního metodika, nonstop a zdarma funguje linka pomoci pro pedagogické pracovníky na tel. 116 000, webové stránky: kraje pro bezpečný internet, „nenech to být“, e-bezpečí, stoponline a další.

redakční rada

Mgr. Otakar Březina, Česká zemědělská akademie v Humpolci | **Ing. Ludmila Gočálová**, Ministerstvo zemědělství ČR | **Ing. Petr Hienl**, Místní akční skupina Krajina srdce | **PhDr. Aleš Hradečný**, Praha | **Ing. Zorka Husová**, Národní ústav pro vzdělávání Praha | **Ing. Alena Krajičková**, Praha | **Ing. Emil Kříž, Ph.D.**, Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha | **doc. PhDr. Dana Linhartová, CSc.**, Institut celoživotního vzdělávání MENDELU Brno | **Ing. Václav Stránský**, Ministerstvo zemědělství ČR | Evidenční číslo MK ČR E 2826 ISSN 1803-8271 (Online)

CO DĚLÁ UČITELŮM STAROSTI

Máte představu, jaký je zájem pedagogických pracovníků o nové technologie? Touto problematikou se na Institutu vzdělávání a poradenství zabývala Ing. Barbora Jordánová a na odborném metodicko-didaktickém semináři představila výsledky dotazníkového šetření, které na 85 evropských středních odborných školách získala v rámci zahraničního projektu Across.

Pět partnerských institucí (IVP ČZU byl hlavním koordinátorem) zajímalo, co učitele trápí, jak lze problémy odstranit, jaký je vliv dalšího vzdělávání, zajímaly se o mezipředmětové vztahy, integraci průřezových témat do předmětů..., a to vše se dozvíдалy z dotazníků s otevřenými a uzavřenými otázkami (u nás spolupráce se cvičnými školami). Výstupem projektu se stala letní škola, výukové materiály, virtuální kurz.

Výsledky od 412 respondentů z šesti zemí jsou velmi zajímavé, tak alespoň pár postřehů: Největší zájem o nové technologie projeví učitelé z menších měst a učitelé s delší praxí. Jako největší překážky ve své profesi učitelé vidí snižující se motivaci žáků ke studiu, kázeňské problémy (vyrušování, mobilní telefony), uvědomují si nedostatek kreativity... Naši žáci „vedou“ v plagiátorství, v opisování, mezi nejčastějšími jejich nedostatky ve znalostech a schopnostech se objevila velká neschopnost logického uvažování a zdravého úsudku (řekla bych „zdravý selský rozum“), nízké matematické dovednosti.

Jakou tematiku v kurzech učitelé preferovali? Zájem byl nejvíce o praktické dovednosti, nové didaktické metody, třetina dotázaných by uvítala kurzy informačních a komunikačních technologií (ICT). Tady Ing. Jordánovou překvapilo, že školy s množstvím ICT (firmy hodně nabízejí) využívají technologie méně, než školy s omezenějším vybavením.

UČITEL NEMŮŽE BÝT ODBORNÍKEM „NA VŠECHNO“

Konkrétní pomoc školám v řešení kyberšikany u dětí a učitelů i s praktickými příklady nabídl posluchačům PhDr. Sáva Arabadžiev, ředitel Výchovného ústavu ve Pšově, který zároveň provozuje soukromou praxi. Na řešení problémů bývá často hodně rozdílných pohledů, nebojte se, nabádal posluchače, technických věcí, které slouží na ochranu dětí.

Nejvíce informací se získá od přívrženců agresora, šikana dětí musí vždy z něčeho pramenit. Učitel má být v řešení sebejistý, aby se děti (potřebují důvěru) o něho mohly opřít. Ale mizí autorita dospělých, jak si udržet svou prestiž? Kromě důvodu šikany je důležité znát jeho pozadí, konkrétní problém by měl řešit jeden učitel. Když škola nenachází východisko, je nutné se obrátit na k tomu zřízené instituce. Někdy je dobré přenést na děti určitou zodpovědnost, naučit oběti postavit se agresorovi, nebát se, protože agrese vždy těží ze strachu. Šikana, kyberšikana se ale stává rovněž problémem u pedagogů, kteří mohou být obětí. Je nutné nepřehlížet malé věci, včas pomoci. Jste ve třídě, vznikne panika, nevíte, jak dál? Sedněte si na chvilku, nebojte se přiznat slabost.

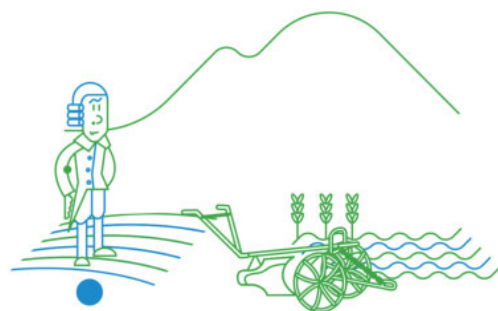
Při řešení konkrétní záležitosti se osvědčily individuální pohovory, nutné je ale se na ně připravit. Pozorujme chování dětí, pracujme ale i s agresorem a snažme se ho znovu zapojit, nastínit jinou cestu, aby zase nezůstal na straně oběti.

JE NAD ČÍM PŘEMÝŠLET

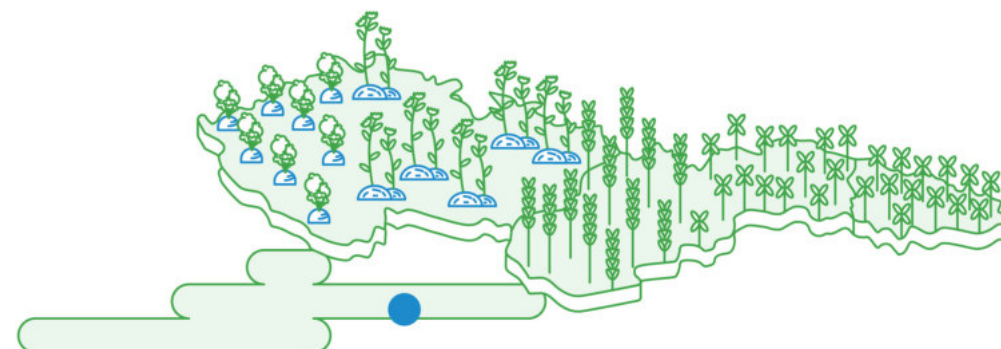
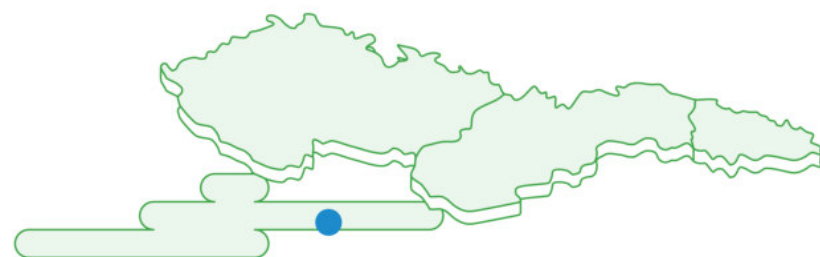
Aktuálnost všech příspěvků ocenil Ing. Karel Němec, pověřený ředitel Institutu vzdělávání a poradenství a zároveň poděkoval odcházejícímu řediteli profesoru Milanu Slavíkovi. Pořádání semináře vnímá také jako příležitost k neformálnímu setkání a výměně zkušeností, jako možnost přenést vše získané na svá pracoviště. Proto na závěr pozval všechny posluchače na společenské posezení v pěkných prostorách institutu.

Příští číslo vychází 19. prosince

www.zemedelskaskola.cz
www.uzei.cz

100PY ČESKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ 1918 - 2018

Rozkvět republiky

První Československá republika

1918–1938

- Jednou z priorit prvorepublikových vlád bylo převedení půdy z rukou šlechty a církve do vlastnictví drobných a středních zemědělců. Převod půdy se nazýval **pozemková reforma**. Většinovými majiteli půdy stali malí a středně velcí zemědělci, kteří mohli hospodařit takřkajíc „na svém“.
- Fenoménem pozemkové reformy se staly **zbytkové statky**, což většinou byly nejlukrativnější části velkostatků (usedlosti s polnostmi). Při jejich udělování se nezdávka objevovalo **korupční jednání**.
- Československo se pěstitelsky dělilo na **4 výrobní oblasti**:
 - o Řepařská (do 350 m. n. m., cca 22 % půdy)
 - o Obilnářská (350–450 m. n. m., cca 38 % půdy)
 - o Obilnářsko-bramborářská (450–650 m. n. m., cca 17 % půdy)
 - o Pícninářská (nad 650 m. n. m., cca 23 % půdy)
- Živočišné výrobě dominoval chov skotu.
- Vláda investovala do Slovenska a Podkarpatské Rusi, kde se snažila modernizovat vesnice a zavádět elektřinu.
- Československo bylo výrazně protekcionářské a svůj zemědělský trh si chránilo pomocí řady **celních opatření**. Důležitou roli ve vývozu zaujímal řepný **cukr**, kterému se přezdívalo **bílé zlato**. Ve srovnání se třtinovým cukrem ze zámorí se vyráběl z řepy cukrovky. Na zahraničních trzích se též uplatnilo **zelené zlato**, tedy **chmel**.
- Ve 30. letech zasáhla Československo **velká hospodářská krize**. Ekonomický kolaps byl celosvětový a odstartoval jej propad akcií na americké burze (tzv. černý pátek 25. října 1929). Velký problém zemědělské výroby představovala nadprodukce. Stát se situaci snažil řešit vykupováním přebytků (nejznámější je Obilní ústav).

ROZHÝBEJTE ČESKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ S VIRTUÁLNÍ APLIKACÍ

STÁHNĚTE SI
APLIKACI NA
WWW.KNIHOVNASVEHLY.CZ
A ROZHÝBEJTE
ČESKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

WWW.KNIHOVNASVEHLY.CZ

ÚZEI

ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY
A INFORMACÍ

KAŠ

ZEMĚDĚLSKÁ KNIHOVNA
ANTONÍNA ŠVEHLY

zemědělská škola

**MÁ
INSTAGRAM**

[INSTAGRAM.COM/ZEMEELSKASKOLA](https://www.instagram.com/zemeelskaskola)

**OZNAČUJ SVÉ FOTKY
#agricult**

**KAŽDÝ MĚSÍC
ODMĚNÍME
TY NEJLEPŠÍ**